

ارائه نمونه اولیه هستی‌شناسی نئوپلاسم معده

مقدمه: نئوپلاسم معده، چهارمین نئوپلاسم شایع و دومین نئوپلاسم منجر به مرگ در جهان می‌باشد. در ایران نیز این نوع نئوپلاسم دارای اهمیت بالایی می‌باشد و از مشکلات عمده بهداشتی و سلامت می‌باشد. به طوری‌که در ایران برخلاف کشورهای پیشرفته، میزان بروز نئوپلاسم معده در حال افزایش است. در چنین شرایطی هرگونه اقدام و برنامه‌ریزی کنترل این نوع نئوپلاسم یک ضرورت بهداشتی کشور به شمار می‌رود. زیربنای این برنامه‌ریزی، نظام جمع‌آوری، ثبت و تحلیل اطلاعات مرتبط است. بدون شک فراهم‌آوردن این زیربنا تنها با ثبت دقیق و یکپارچه اطلاعات مربوطه براساس ابزارهای قدرتمند بازنمون دانش، همچون هستی‌شناسی‌ها امکان‌پذیر می‌شود. در این راستا هدف این پژوهش، ارائه نمونه اولیه هستی‌شناسی نئوپلاسم معده در جهت کمک به ایجاد زیربنای لازم در برنامه‌ریزی برای مقابله با این نوع نئوپلاسم در ایران بوده است.

روش پژوهش: این مطالعه در دو مرحله اصلی (۱) شناسایی و استخراج اصطلاحات مرتبط با نئوپلاسم معده، (۲) ارزیابی هستی‌شناسی نئوپلاسم معده طراحی شده؛ انجام شد. بدین منظور ابتدا به صورت کتابخانه‌ای کلیه منابع مرتبط اعم از پایگاه‌های داده، وبسایت‌ها، اصطلاحنامه‌ها و مقالات علمی مرتبط به منظور شناسایی مفاهیم و اصطلاحات و روابط بین آنها مورد مطالعه قرار گرفت. سپس با بهره‌گیری از نرم افزار پروتز، به ساخت هستی‌شناسی نئوپلاسم معده اقدام شد. در نهایت به منظور ارزیابی هستی‌شناسی ساخته شده، از سه روش سنجش معیار اف، مقایسه محتوای هستی‌شناسی نئوپلاسم معده با پرونده‌های پزشکی بیمارستان و بررسی دستی هستی‌شناسی توسط متخصصان استفاده شد.

یافته‌ها: هستی‌شناسی نئوپلاسم معده با نه کلاس ریشه، ۱۷ رابطه و بیش از ۱۷۰۰ مفهوم با احتساب هم‌معنی‌های آن‌ها ساخته شد. ارزیابی عملکردی هستی‌شناسی نشان از معیار $اف=۰/۸۷$ و هم‌پوشانی ۸۶ درصدی هستی‌شناسی با مدارک پزشکی بیمارستان منتخب به عنوان منابع کاربردی داشت. در طی ارزیابی تخصصی نیز پیشنهاد اضافه کردن اصطلاحات و روابط جدید، موجبات ایجاد یک هستی‌شناسی کاربردی را فراهم آورد.

نتیجه‌گیری: در نهایت با توجه به نتایج هر سه ارزیابی مبنی بر قابلیت بالای هستی‌شناسی نئوپلاسم معده در نمایش دانش حوزه‌ی نئوپلاسم معده، می‌توان گفت این هستی‌شناسی، توانایی پوشش مناسب دانش حوزه‌ی مربوطه را داشته و می‌تواند در کاربردی‌سازی پژوهش‌های این حوزه و برقراری ارتباط آنها با بالین بیماران به عنوان یک ابزار مناسب عمل کند. به علاوه این هستی‌شناسی، همانند دیگر هستی‌شناسی‌های زیست-پزشکی، در نمایش و مدیریت دانش، یکپارچه‌سازی داده‌ها و پایگاه‌های داده، پردازش زبان طبیعی، حمایت از تصمیم در سیستم‌های اطلاعات سلامت و نیز پژوهش زیست-پزشکی کاربرد دارد. به عبارت دیگر، کلید اصلی ارتقاء سیستم‌های بالینی پشتیبانی تصمیم، سیستم‌های خبره پزشکی و پایگاه‌های اطلاعاتی متون زیست پزشکی؛ بهره‌گیری از هستی‌شناسی‌ها جهت ارائه مفاهیم و ارتباطات صریح و بدون ابهام در آنها است. بدیهی است که این تلاش‌ها بدون حمایت دانشگاه‌ها و مراکز درمانی قابل اجرا نیست.

کلیدواژه‌ها: نئوپلاسم معده، هستی‌شناسی، نمونه اولیه، ارزیابی